

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce: Adolescence, její volný čas a hodnotová orientace
Autor: Tomáš Trajer
Posudek vypracoval: PaedDr. Petr Bauman

Diplomová práce, dle slov autora, směřuje „k analýze adolescence v souvislosti s volným časem a snaze poukázat na vliv hodnotové orientace ve volném čase dospívajícího jedince.“

Jazyková a formální stránka práce, použité zdroje

Práce je psána čtivě, na některých místech se však autor pouští za hranice věcně odborné stylistiky, např. adolescence je mj. popisována jako období, do něž se někteří „neúprosně řítí“ (str. 8). Místy se objevují poněkud kostrbaté formulace, např. „Dalším způsob(,) jak se dnes socializujeme, je skrze media.“ (str. 20) Alarmující je gramatická stránka práce (zejména psaní čárek ve větách): jen na prvních třiceti stranách bylo možné narazit na více než 50(!) chyb (dále jsem chyby nepočítal). Po stránce formální úpravy je práce poměrně pečlivá.

V seznamu použitých zdrojů je uvedeno 75 položek. Formální požadavky kladené na rozsah diplomové práce byly splněny (práce sestává ze 72 stran vlastního textu).

Obsahová stránka práce

Ačkoli autor v úvodu práce zamýšlí „směřovat k analýze“, obávám se, že v realizaci tohoto záměru zůstal mnohé dlužen. Práce je převážně popisného charakteru, v převážné míře informace pouze předkládá, do hlubších rozborů se nepouští.

Práce je členěna do čtyř základních kapitol. První kapitola (17 stran) představuje vývojově psychologickou a sociologickou charakteristiku adolescence. Ve druhé kapitole (26 stran) nejprve obecně vymezuje pojem volný čas, dále mapuje základní způsoby trávení volného času, vázanost volnočasových aktivit na sociální prostředí a možné související problémy. Poté se zaměřuje na specifika trávení volného času u sledované věkové kategorie. Prakticky celou druhou polovinu této kapitoly autor vyplňuje informacemi o rizikových oblastech souvisejících s trávením volného času (subkultury a drogy). Třetí kapitola (18 stran) je věnována problematice vlivu hodnotové orientace a postojů mládeže na prožívání volného času. Poslední kapitola (6 stran) pak hovoří o možnostech pedagogiky volného času v oblasti podpory žádoucích hodnotových orientací ve volném čase dospívajících.

Práce působí celkově logicky a uspořádaně, lze k ní však mít několik kritických poznámek:

- Terminologická rozkolísanost:
 - v odborném stylu lze očekávat, že klíčové pojmy budou dobře vymezeny a konzistentně používány, autor však nezdůvodňuje, proč např. na jednom místě používá označení „pedagogika volného času“, jinde pak „volnočasová pedagogika“;
 - tématem práce je adolescence, ovšem na str. 8-9, kde autor hovoří o iniciačních obřadech, je adolescence zaměňována s dospělostí;
 - na str. 9 je správně uvedeno dělení adolescence dle evropské a americké psychologické tradice, nicméně autor neuvádí, ke kterému dělení se sám přiklání a které bude dále uplatňovat; některá místa dalšího textu pak působí poněkud nejasně (v některých případech autor používá pojem *adolescence* tam, kde by česká literatura použila pojem *pubescence*).
- Některé formulace v textu spíše než věcný odborný styl připomínají novinářská klišé, např. „Životní styl postavený pouze na konzumu je, řekněme, povrchní. Část adolescentů toto řeší a až niterně prožívá (jak to snad umějí jen oni). Vnímají ekologické problémy i jen těžko udržitelné tempo ekonomického rozvoje. Část z nich to ale vůbec nezajímá a pod ‚tlakem‘ okolí se snaží ‚užít si‘(,) dokud je ještě čas.“
- Některé pasáže jsou zpracovány velmi povrchně a problematicky, někdy věcně zcela nesprávně, např.:
 - „Problematiku volného času řeší pedagogika, sociologie, psychologie, ale řeší ho i manažeři v různých odvětvích podnikání. Bohužel, zde je třeba podotknout, že velmi často na úkor snah pedagogiky či psychologie nebo společnosti obecně.“ (Co je tímto myšleno?)
 - „Pojetí volného času i příslušná terminologie prošly od minulého století do současnosti vývojem, v němž se objevilo několik přístupů. ... Časem se však tato terminologie ustálila a dnes je již (i díky Evropské unii) její forma prakticky dotvořena.“ (O co se toto tvrzení opírá?)
- Uvážíme-li deklarovaný cíl práce, některé pasáže odbíhají od tématu a vyplňují tak prostor, který mohl být věnován původně zamýšlené analýze. Dle mého mínění je např. zcela zbytečná pasáž na str. 48-49 (přehled dělení drog podle účinku).

Přes výše uvedené výhrady předloženou práci **doporučuji** k obhajobě.

V Českých Budějovicích, 24. srpna 2008.

